

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

A főgymnásium jubileuma.

Megható szép ünnepélynek volt városunk pénteken szemtanúja. Akkor tartotta ugyanis a főgymnásium 25 éves fennállási jubileumát egybekapcsolva az új tanépületnek felavatásával és az évzáró ünnepséggel.

Nagy nevezetességű ez a nap Kikindára és annak lakosságára!

Ha Kikinda utolsó 25 évének történetét tekinteten kívül hagyjuk, akkor láthatjuk meg és ismerhetjük csak fel azt a kulturmissziót, melyet a gymnásium teljesített. 25 évvel ezelőt úgyszólván idegen elem volt Kikindán a magyar elem, — ma már előkelő ért hódított. Akkor csak nagy néha került ki városunk ifjúságából tanult, intelligens ember, — a ki kikerült, az is csak gazdag lehetett, — ma már megszámlálhatatlan azon szegények száma, kik a gymnásiumban nyertek kiképzést és existenciát.

De mi mindez a gymnásium mai nivójához képest!?

A gymnásium, a legutóbbi időkig csakis proletárokat nevelhetett, — ma azonban a maturával teljessé egészítettven, már érett embereket bocsáthat el szárnyai alól a haza és társadalom szolgálatára.

De a mi a legfeltűnőbb, az az, hogy ép fennállásának 25-ik évfordulója alkalmával történik mindez.

Az eddig elmondottak eléggé megmagyarázzák ez ünnep fontosságát.

Jubileum, felavatási és zár-ünnepély teszi ezen napot háromszorosan fontossá.

Meg is ünnepelték méltó módon, mint az csak Nagy-Kikindától kitelt.

A délelőtti ünnepség.

Délelőtt misét hallgatott az ifjúság, élén a tantestülettel. Misa után a főzászlózt, délszaki növényekkel földiszított torna tereembe vonult a diáksereg számos várakozó vendégtől kísérvé, az egész tanári kar pedig dr. Platz Bonifác tanker. kir. főigazgatóval az élén Vinczehidly Izsó takarékpénztári igazgatót kereste fel és hódolatát fejezte ki a nemeslelkű ösz iránt, kiemelve különösen a gymnásium alapítása ügyében szerzett érdemeit. Megható szavakban tolmácsolta dr. Platz a tanári kar érzelmét, minek okát legfőképpen abban találhatjuk, hogy Vinczehidly Izsó az egyetlen élő ember azok közül, kik a gymnásium létesítése ügyében beadott kérvényt aláírták.

Mire a tanári kar a gymnásium épületébe visszatért, zsúfolásig megtel-

lett már a fölzászlózt, délszaki növényekkel diszitett tornaterem ünnepelő közönséggel. Az ünnepélyt megnyitotta a „Magyar király — himnusz”, melyet az ifjúsági énekkar adott elő.

Közvetlen ezután következett az ünnepi beszéd, melyet Dr. Platz Bonifác mondott. A kiváló tanteremtő még ezen beszédjében is az ifjúságra akart hatni, mert míg benne egyrészt a felavatást illető nézeteinek fontosságát fejtegeti, — addig másrészt vallásérkölesi eszméket is példázgat, — egy egy találó hasonlattal felecfirázva azokat. Kiemelte Wlassics Gyula közoktatási miniszternek a tanügy terén szerzett érdemeit, mint a melyek iránt hálával tartozik lenni Kikinda és végül intésére leleplezik a Szalay Jenő, gymnásium munkaművész rajztanára által festett képet, mely Wlassics Gyulát életnagyságban ábrázolja.

Következett a „V on ó s né g y e s” — Verditől, melyet Juhász Károly tanár, Salgó Gyula és Francz János leérettségizett ifjak és Petrovics Emil V. oszt. tan. játszottak; majd ezután Varró Endre leérettségizett ifjú kitűnő szavalata.

Az alkalmi beszédet Szabó Kázmér, a gymnásiumnak jeles történettanára tartotta.

A beszéd szöszereint a következő:

* * *

Nagyságos Főigazgató úr!
Mélyen tisztelt közönség!
Kedves Ifjak!

Ne megszokott, semmitmondó frázisok szólaljanak meg e napon ajkunkon, hanem az őszinte szívből fakadó hála keresetlen szavai a Nagym. Vall. és közokt. ügyi Miniszter ur iránt, ki lehetővé tette, hogy a lefolyt tanévet ezzel az imponáló ünnepel zárjuk be. Többszörös ünnepet ül ma az intézet; eseményekben és küzdelmes napokban gazdag 25 esztendőnek értünk el határmegyéjéhez; 25 évvel ezelőtt egy német tannyelvű alreáliskola haladoklása adott életet ennek az intézetnek, hogy a megutált, gyűlölt rendszer helyébe itt is az új életre kelt, ifjú Magyarország jogai lépjenek.

A 1858/59. tanévben létesült ez az alreáliskola azon 120,000 frt alapból, melyet a, még M. Terézia alatt létesült kikindai kerület a krími háboru költségeire 1854 ben önkényt összeadott. Minthogy azonban a jelzett célra nem volt szükség az összegre, közművelődési célra fordították. Így létesült az az iskola a bécsi kormány engedélyével s tannyelve természetesen német lett, mert születése arra a korra esik, amidőn az egész országot lenyűgözve tartotta a nemzetszibbasztó közöny. Mintha a világosi gyásznapiak a nemzet szabadságával, sirba temették volna annak akarat erejét és életkedvét is. Bannatlejes fővel, görnyedező testtel a zsar-

nokság járma alá hajtva lúrték a nemrég dicső harcokban jeleskedő honfiak, s a győztes hatalom boszuszomjas kezelői a szenvedések tengerével árasztották el a leigázott, szegény nemzetet. Tartott az a nyomasztó nagy éj, melyből oly nehezen tudott életre ébredni a nemzet; olyan volt, mint a tetszhalott; hallotta, látta, mitörténik körülötte, de maga nem nyújtotta ki a kezét, hogy tegyen valamit. Nehéz napok, súlyos évek voltak azok. Másfél évtizeden keresztül a diadalnak és ünnepelésnek minden vigalmából hiányzott a magyar szó és hiányzott az iskolákból is; akik átérték azt a korszakot, úgy emlékeznek reá, mint egy rossz álomra; akik csak hírből ismerjük, hálát adunk a Gondviselésnek, hogy elmúlt. Feledjük el azt az időt emlékeivel együtt, köztük azt az iskolát is; ugys olyan volt, mint amilyen idők születtek: fejetlen, életképtelen; IV. osztálya csak fennállásának utolsó évében nyílt meg, s 1869 ben a közoktatási miniszter megfosztotta nyilvános jellegétől, mert a működő tanárok közül egynek se volt oklevele. Mindazonáltal, mint Schöbelle magánintézet tengődött egész 1877-ig.

1877-ben Vinczehidly Izsó ur kezdeményezésére elhatározták az áldozatkész és hazafias érzületű megyebizottsági tagok, hogy a közoktatási miniszter beleegyezésével az idegen nyelvű iskolát magyar tannyelvű gymnáziummá változtatják át. Előbb egy szerb tannyelvű gazdasági iskola volt tervbe véve, de kulturális tekintetben előnyösebbnek látszott a gymnásium; s azon urak közül, kik a miniszterhez ez irányban beadottkérvényt aláírták az egyetlen élő ember még Vinczehidly Izsó ur. A kezdeményező ur, valamint mindazok, kik az átalakítás nemes munkájában részt vettek, örök hálára kötelezték maguk iránt a jövőben nemzedékeket, kik magyar iskolában zengzetes anyanyelvünkön sajátíthatják el a tudományokat. Ily vidéken, hol a rosszakaratu s leginkább külföldről szított nemzetiségi izgatások megméltelyezik a békés polgárok lelkét és már a serdülő ifjúság szívét is megtölthetik azzal a méreggel, mely kiöli belőle a hazaszeretet esiráját, szükség volt a Muzsáknak egy oly fölszentelt hajlékára, ahol a tudományok mellett megtanulja a minden szépre, jora, nemesre kész ifju lélek, hogy ez a föld, melyet apánk vere anyyiszor áztatott, szent legyen előttünk; ez a mi édes anyánk, ki minden fiát egyenlő szeretettel zárja keblére. Szükség volt, hogy legyen egy olyan hajlék, ahol a magyar ifjuság kezébe odaadják a magyar nemzet történetét, mely épen olyan szent könyve a magyarnak, mint a zsidónépnek Mózes könyvei, vagy a mozlimnek Alkoránja. Vedd a kezébe ezt a szent könyvet magyar ifju s esőköld meg annak minden betűjét, mert vérrel vannak azon irva, apáid verével. Megtanulhatod belőle, hogy míg Európa nagy népei zavartalanul haladhattak a szellemi fejlődés útján, addig ez a magyaroknyi nemzet élet-halál harcot vívott a pogánysággal a keresztény civilizáció érdekében. El-elbukott, újra fölkel s újra folytatta a titáni harcot. És megtanulhatod belőle, hogy mikor fölszabadult a keresztény világ a pogány hordák fenyegető

rémétől, szolgálatai jutalmául ki akarták törülni a magyart a nemzetek sorából, mert a rettentő tusában tanulatlan maradt, nem ért rá az önművelésre. És e maroknyi nép, mely az ádáz harcokban mindenét föladta, vérét, vagyonát, a családi élet boldogító nyugalma, hogy keresztény szomszédjai élvezhessék a zavartalan fejlődés örömét, újra fölvetta a harcot szabadságáért, függetlenségéért, alkotmányáért. Ez a harc annál rettentőbb volt, mert nemcsak fegyver ellen kellett küzdeni, hanem titkos ármány és hazaárulás ellen is. Akadtak a nemzet fia között is, kit szentségtörő kezüket önvérük ellen emelték; de sem a fegyver, sem a hóhérbárd, sem a bitófa nem irthatott ki bennünket, még saját kezünk is gyöngye volt arra, hogy elpusztuljunk; mert az isteni Gondviselés örökösét fölöttünk s ez a maroknyi büszke nemzet újra talpra áll és a legnagyobb, a legdicsebb küzdelmet most folytatja: megmutatja a művelt nemzeteknek, hogy a szellemi harc terén is megállja helyét. Rövid néhány évtized alatt fölüzött magát a művelt népek közé s igazolta életrevalóságát. A hatalmas német birodalom uralkodója pár évvel ezelőtt, amikor meglátogatott bennünket, az elismerés babéraját nyújtotta át a nemzetnek.

Mindezt megtanulhatod ebből a szent könyvből magyar ifjú, hazád, nemzeted történetéből, és megtanulhatod a Muzsáknak ez új, fölszentelt csarnokában, melynek kötelessége, hogy szintén kivegye a maga részét abból a szellemi harcából, s melynek tanári testülete 25 év alatt soha se tévesztette szem elől magasztos hivatását. Sok kellemetlenségen kellett az intézetnek átésznie a lefolyt 25 év alatt; rendes helyisége se volt sokáig, úgy vándorolt egyik helyről a másikra; előbb a kúria épületében kapott ideiglenes szállást, utóbb ezen a helyen, az ugynevezett kis kúriában kapott állandó lakot. 1882-ben 6 osztályú nagygymnásiummá egészült ki, de a szűk anyagi viszonyok mellett Damokles kardjaként fenyegette folyton a veszély, hogy a két felsőbb osztályt be kell szüntetni. Ez a körülmény tartotta távol a vidék tanuló ifjúságát. A szűk anyagi viszonyok a kellő fölszerelést is lehetlenné tették; de a hazafias szellem, mely a vezető testületet áthatotta, s a törhetetlen munkakedv nem hiányzott soha, hogy az intézet jó hírnevét a mostoha körülmények között is megőrizték. Az intézet hazafias szellemével honszeretetre buzditotta növendékeit s hűségesen szolgálta a tudományosság és a magyar állami eszme érdekeit.

A nagy kulturmiszió, melyet a hiányos fölszerelésű és csonka intézet is teljesített, nem kerülhette el ő excellenciája figyelmét; atyai gondolkodását kiterjesztette reá, 1896-ban állami kezelés alá vette s kilátásba helyezte az intézet kiegészítését.

És ime az ige testet öltött. Ő excellenciájának atyai bölcs gondolkodása megvalósította a régen táplált óhajt, folytatlagosan kiegészítette az intézetet, ellátta monumentális épülettel, gondoskodott annak minden szükségletéről s a modern igényeknek teljesen megfelelő fölszereléséről. 1900. év szeptemberben az épület már készen állott, s itt lehetett megkezdeni a tanévet. A hivatalos átadás is megtörtént 1901. szeptemberében. Az épület ünnepélyes fölavatását azonban ez alkalomra halasztotta az igazgatóság, hogy a jubileumi ünnepélyt annál fényesebbé és ünnepélyesebbé tegye.

Az intézet tanári testületének örömeiben osztozik Nagyságos és föltisztelendő főigazgató urunk is és méltán, mert kiváló érdeme van abban, hogy intézetünk idáig fejlődött. Főigazgatói működésének egész ideje alatt fáradhatlan munkássággal igyekezett odahatni, hogy a nemzeti érületnek ez a fontos védbástyája megerősödjék s fölszereltesse a tudományosság terjesztésére szükséges fegyverekkel. Atyai jó indulatával támogatta a testületet, hogy az intézet, terhesebb napjaiban

ne csüggedjen s lankadatlan buzgalommal teljesítve nemes feladatát várja be az időt, amidőn minden eszköz rendelkezésére fog állni, hogy az intézet növendékeit éretten boesáthassa ki a tudomány csarnokából. Legutóbbi hivatalos látogatása alkalmával lelkesült szavakkal tolmácsolta az ő és a tanári testület háláját ő excellenciájára iránt, ki meghallgatta és teljesítette forró óhajtásunkat. És együtt örül most a tanári testülettel az év bezárása alkalmával, amidőn a testület 8 évig tartó fáradságos munkájára fölteheti a koronát s nem kellett növendékeit a tanuló ifjak erejét leginkább próbára tevő osztályokra idegen kezekre átengedni. Elvezhesse még ezt az örömet főigazgató urunk jó egészségben sok éven át!

És megvagyok arról győződve, hogy a nagyérdemű szülők épen úgy hálás érülettel vannak eltelve ő excellenciájára iránt, mint a tanári testület azért, hogy gyermekeik — ez évben először — mint érett ifjak léptek ki ebből a hatalmas épületből, melynek emelkedését nem régen oly örömmel szemlélték. Méltán örvendenek, mert föl vannak szabadítva a csonka intézetek átka alól: nem kell többé gyermekeiket épen a legveszedelmesebb korban kibocsátani szárnyaik alól.

Ezért mondom én, hogy többszörös ünnep ez a mai nap az intézetre és a város közönségére nézve, s ezért adott az intézet kifejezést hálájának nemcsak szavakban, hanem tetteleg is, maradandó emlékekkel akarván megőrizni ezt a napot, hogy folyton szemel előtt álljon az ifjúságnak ő excellenciájának aalkja, ki valóra váltotta legfőbb óhajtásunkat. A jelen és jövő nemzedékének szívéből fakadó hála hirdesse ő excellenciájának nevét.

A tanári testület pedig azon lesz mindenkor, hogy ez az intézet a tudományosság és a hazaszeretletnek legyen igazi otthona. Némuljon el itt minden felekezeti súrlódás, legyen száműzve minden nemzetiségi gyűlölködés; lobbanjon lángra az ifjúság keblében az áldozatra kész hazaszeretlet szent tüze s vigye azt magával az életbe; tudjon meghalni a hazáért, ha kell, és tudjon érte élni, ha kell. S ha fáradozásainkat siker koronázza, azzal a boldogító öntudattal tekintünk vissza működésünkre, hogy a haza nagyságának, boldogságának, felvirulásának épületéhez mi is hozzájárultunk néhány homok szemmel. Éljen, viruljon a haza!

S z a b ó Kázmér tanár, mint jeles szónok annyira fölhangolta és fölleskítette a közönséget, hogy leülte alkalmával szünni nem akaró éljenz és taps vihar hangzott el a teremben,

Ezután a jutalmakat osztották ki, ezt pedig követte a rajkiállítás megtekintése. A nagyszámú közönség méltán csodálkozhatott, mert a kiállított rajzok mind mintaszerűek és művészi kivitelűek voltak.

Bankett.

2 órakor a „Nemzeti szálló“ nagytermében bankett volt, melyen 132 személy vett részt. A virággal földszített asztalok mellett eleinte egyhangúan folyt a beszéd, de később vége szakadni nem akaró tósztok özönévé változott, melyeknek hatása alatt úgy a közönség, mint a résztvevő leérettsgizett ifjúság jó kedvre hangolva hálás emlékezettel távozott a társas-ebéd végeztével.

Az első tósztot Dr. Platz Bonifác tanker. kir. főigazgató mondta a királyra. Ezt a közönség állva hallgatta végig. Következett Kuts István gymnásiumi tanár, ki Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszternek küldendő üdvözlő táviratot fölolvasta és azután a főigazgatót, mint a miniszter személyesítőjét köszöntötte.

R ó t h Gergely törvényszéki elnök a főigazgatót, dr. B o g d á n Zsivkó polgármester a tanári kart éltette.

S z a b ó Kázmér gymnásiumi tanár megköszönte a megemlékezést a tanári kar nevében, s a városi közönség és annak fejére emelte poharát.

Dr. Rosenstein Mór a távollevő igazgatónak, dr. Krcsméry Károlynak köszöntésére emelt szót.

S z a b ó Kázmér gymnásiumi tanár fölolvasta az üdvözlő táviratokat, melyek a következők:

Munkács.

Főgymnásiumi tanártestület!

Legyen Isten áldása a nagy főgymnásium további hazafias és kulturális pályafutásán.

Bohner

igazgató helyettes.

Nagy-Becskerek.

Főgymnásiumi igazgatóság!

Szép ünnepélyük alkalmából üdvözlét küldi állandó virágzást kívánva a becskereki tanári kar nevében.

Balási József

Budapest.

Nagyságos Krcsméry Károly főgymnásiumi igazgató úrnak!

Még számos jubileumot kíván az intézetnek egy volt tanára.

Szmetana Ágost

Kattaró.

Gymnasium!

Az ég áldását kérem az intézetre és vezetőire.

Szobotka főmérnök.

Szeged.

Tek. Főgymn. igazgatóság!

A nagyikindai főgymnásium fennállásának 25 éves jubileuma alkalmából a szegedi kegyes rendi főgymnásium tanári kara lélekben örömmel vesz részt a szép hivatásu közművelődési intézet felavatási ünnepségeiben s egyszersmind hazafias melegséggel üdvözl mindazokat, kik személyesen osztoznak a magasztos ünnep örömeiben.

Cserép Sándor igazgató.

Szeged.

Az állami főgymnásium igazgatóságának

Jubiláris ünnepségük alkalmával szívvel-lélekkel csatlakozunk a gratulációnak táborához azon forró óhajtással, hogy a derék intézet működje és virágozzék sok éven át ifjúságunk és hazánk javára, üdvére.

Kárpáti igazgató.

Jaszberény.

Főgymnásiumnak!

Az ünnepüket üdvözlöm. Lélekben köztük vagyok. Intézetüknek virágzást kívánok.

Perényi

Szeged.

A gymnásium tekintetes igazgatóságának!

Lelkem őszinte igaz melegséggel üdvözlöm Nagy-Kikinda hazafias polgárságát, mely benső örömmel ünnepli első kultur intézményének 25 éves fennállását; szívből üdvözlöm a közoktatásügyi kormány nagytudományu, minden ízében magyar képviselőjét, Platz Bonifácot kinek az intézet fejlesztésében elvülhetetlen az érdemei. Üdvözlöm a hivatását nemcsak a tudományos képzés, de a hazafias szellemben való nevelés terén is lelkesen betöltő tanártestületet; üdvözlöm volt tanártársamat, volt tanítványaimat, kikre mindenkor örömmel emlékezem. Üdvözlöm a főgymnásium jelenlegi magyar ifjúságát. Isten áldás a legyen intézetükben.

Lázár Béla

Szeged.

Főgymnásium igazgatóságának!

Kollegiális szeretettel üdvözlöljük a jubiláló intézetet. A reáliskolai tanártestület nevében.

Homor igazgató.

A táviratok fölolvastása után Oprian Gy. román lelkész az inzetre mondott tósztot, a melynek ő is tanítványa volt.

Azután Jeszenszky Ignác lelkész emelt szót és a leérettsgizett ifjúságot éltette.

Wéber Péter, leérettsgizett ifjú, megköszönte az ifjúság nevében a megemlékezést és azután a tanári kart éltette.

Erre a tanári kar nevében Hauser Náthán főgymnásiumi tanár válassza lelkész szavakkal,

D ú s Sándor ügyvéd és városi fő-
ügyész a jelenlevő hölgyekre mondott
tösztot.

F e k e t e Gyulá-é volt az utolsó
tösztot, ki az intézet és a város egyetér-
tésére emelt szót.

Igy az idő elteltén 5 óra tájban
vége szakadt a bankettnek és alig egy
fél óra alatt már üres volt a terem.

Matura bál.

Este a leérettségizett ifjúság fény-
esen sikerült „Matura-bál“ t rendezett, me-
lyen bár kevesen, de megis kivétel nél-
kül intelligens, előkelő személyek vettek
részt. A szívat megütő közönség kedé-
lyesen, fesztelenül mulatott egész haj-
nalig.

A közönség távoztával néhány úr-
ral egyetemben a szálló szaleltijébe
vonult a leérettségizett ifjúság, hol
pajzán jókedvvel tovább mulatott. Érde-
kes jelenet volt a könnyen hevülő ifjú-
ság részéről azon ellenszenv megnyilat-
kozása, melylyel Korn Arthur panger-
mán izgatóvalszemben viseltetik.

A buzdulást macskazene, tüntetés
követte volna, hacsak az előbujó nap az
utczákat és a várost már be nem vilá-
gitotta volna.

Soká emlékezetes ünnepe volt a
főgymnasium jubileuma Kikindának.

Bár adná az ég, hogy pártatlanul,
az igaz hazafiság és művelődés terén
haladva, hivatásának teljes érzetében,
nemzetiségi és vallási kérdéseket
mellőzve azon helyet foglalja el az in-
tézet, a melyet számára Isten és haza
kijelölt!

**Az önálló vámterület és a független-
ségi párt.** A Pol. Ért. írja: Az országos
függetlenségi és 48-as párt tudvalevőleg
elhatározta, hogy országos mozgalmat indít
a kiegyezési tárgyalás küszöbén az önálló
vámterület mellett. Erre a mozgalomra
még nagyobb apparátussal készülnek Széll
Kálmán miniszterelnök ismert nyilatko-
zata óta, amely szerint szükség esetén a
legrövidebb idő alatt át lehetne térni a
közösről az önálló vámterületre. A függet-
lenségi párti képviselők a képviselőházi
szünetet arra használják föl, hogy kerü-
leteikben hangulatot csináljanak az önálló
vámterület és a nemzeti bank föllállítása
eszméjének. A nyár folyamán számos nagy
népgyűlést terveznek, amelyekből föllira-
tokat küdenek a képviselőházhoz és a kor-
mányhoz, hogy így is dokumentálják,
hogy az országnak, szerintök, nagy része
az önálló vámterület híve.

HIREK.

— **A vármegye háza leégett.** Nagy
szerencsétlenség híre jerdet el váro-
sunkban Nagybecskerekéről. A vármegye
diszes, nagy fényvel berendezett szék-
házának főispáni lakosztályában reggeli
8 órakor tűz keletkezett, mely a hatal-
mas szélvihar által élesztve, gyorsan
pusztította el a főispáni lakosztályt, a
főispán dolgozó szobájául szolgáló híres
sarok szobát, a főispáni kis-tanács ter-
met és a közgyűlés nagytermét festmé-
nyeivel és butoraival együtt. A közgyű-
lési terem teteje beomlott. A tűz tova
terjedését és így az egész épület meg-
semmisülését csak azzal lehetett megaka-
dalyozni, hogy a kirendelt katonaság és
tűzoltóság egyesült erejével a megye

ház tetőzetét, egészen addig, hol az alis-
páni tanácsterem kezdődik, lerombolták.
Ezzel a tűzet sikerült lokalizálni annyira
hogy az alispáni tanácsterem és dolgozó
szoba, valamint a székháznak az Ara-
dáczi utra néző szárnya meg van
mentve, ámbár van olyan hír is, mely
az egész front leégéséről beszél. Arról,
hogy a tűz a földszinten is kiüttött volna,
nem jött hír, ami azt jelenti, hogy az
ott elhelyezett hivatali helyiségek meg-
menekültek a tűz veszedelmétől, amit
nagy szerencsének kell tekinteni, mert
az árvaszék és pénztár iratainak és ér-
tékeinek elpusztulása helyrehozhatlan kárt
okozott volna. Hogy miként keletkezett
a tűz, arról semmi hírünk nincs.

— **Városi közgyűlés.** Nagy-Kikinda
városi képviselőtestületek 1902. évi Julius
hó 4 én d e. 9 órakor a városház nagy-
termében rendes közgyűlést tart melynek
tárgysorozata a következő:

1. A városi házipénztárnak 1901 évi
számadása.
2. A gyámpénztár 1901 évi számadása.
3. A városi szegényalap 1899—1901
évi számadása.
4. A Tésity féle alag 1899—1901 évi
számadása.
5. A Mária Valéria alapítvány 1899
—1901 évi számadása.
6. A közgazdasági bank féle alapít-
vány 1899—1901 számadása.
7. Az Eremiták féle alapítvány 1899
—1901 évi számadása.
8. Az überlandi alap 1899—1901 évi
számadása.
9. A überlandi tartalékalap 1899—
1901 évi számadása.
10. A setatér alap 1899—1901 évi
számadása.
11. A mezőrendőri alap 1899—1901
évi számadása.
12. Az inségkölesön alap 1900 és
1901 évi számadása.
13. Bohn Mihály és társa cég aján-
lata iparvágánya által érintett dülő útnak
használatá tárgyában.
14. Polgármester jelentése a városi
pénztárnak váratlan rovancsolása tár-
gyában.
15. Ugyanannak jelentése a szegény-
menedékház ételmezése tárgyában tartott
árlejtésről.

— **Rendkívüli megyei közgyűlés.** Toron-
tálmegye törvényhatósági bizottsága 1902.
július 11-én és következő napjain rendki-
vüli közgyűlést tart, melyen elintézésére
kerül N.-Kikindát közlelő érdeklő három
fontos ügy u. m. a közgyámi és a lovas
laktanya gondnoki állás összeférhetlen-
sége, — Nagyteremia község képviselőtes-
tületének határozata a nagykikindai járás-
hoz való csatolása tárgyában, — végül a
nagykikindai róm. kath. hitközség kérvé-
nye az iskola segély arányosítása tárgyá-
ban. Mind a három ügyet dr. Vinczehidy
Ernö főjegyző adja elő.

— **Vasuti szerencsétlenség Szöreg és
Valkány között.** Csütörtök éjjel 2. órakor a
gyorsteher vonat Szöregről állítólag a
nélkül indult el, hogy elindulását jelezte
volna, aminek következménye az lett, hogy
az utban levő és már előbb elindul. te-
hervonatnak teljes erővel Valkány közele
ben neki ment. A szélvihar által felvert
óriási porban lehetetlen volt látni az első
vonatot és így megtörtént az összeütközés,
melynek következtében két kocszi pozdor-
jává zuzódott és az első tehervonat féke-
zője szörnyet halt. Az éjjeli budapesti von-
at, mely N.-Kikindára 3. órakor érkezik,
csak reggel 9. órakor jött meg.

— **Dr. Szendeff Ida** kisasszonyt, váro-
sunk szülöttét a budapesti egyetem orvos-
kara jun. 28 án avatta az összes gyógytu-
dományok tudorává. A kisasszony tanul-
mányait kitünő eredménnyel folytatta és
igy a szenvedő emberiség képzettorvostu-
dort nyert benne. Őszintén kívánunk sze-
rencsét a kisasszonynak diplomájához.

— **Pancsova város kérelme.** Pancsova
városának érdekes kérelme érkezett ma a
képviselőházhoz. Arra való hivatkozással,
hogy mint sz. kir. városnak külön törvény-
hatósága van, a méltányosság és jogultság
alapján a pancsovai kerület kettéválasztá-
sát kéri és jogultságot arra, hogy mint
külön, önálló választókerület küldhessen
országgyűlési képviselőt a képviselőházba.
Ez a kérvény azonban valószínűleg csak
akkor kerül napirendre, amikor a képvisel-
előház a választási törvények már megígért
reformját tárgyalja.

— **A nagybecskereki új pénzügyigazga-
tóhelyettes.** Az eltávozott Farkas Győző
pénzügyigazgatóhelyettes helyébe nagy-
becskereki pénzügy-igazgató-helyettesé és
p. ü. tanácsossá Kovács Sándor egri pén-
zügyi titkárt nevezték ki.

— **A torontálvármegyei tisztviselők fi-
zetésfelelőse.** Leérkezett a vármegyéhez
a belügyminiszter leirata, melylyel jóvá-
hagyja Torontál vármegye 1902. évi költ-
ségvetését, a melynek keretében az állami
dotáció terhére a vármegye törvényható-
sága a tisztviselők fizetését 8 és fél szá-
zalékkal emelte. Ezt a fizetésfelelőst
1901. január elsejéig visszamenőleg legkö-
zelebb folyósítani fogják. A belügyminisz-
ter a fizetésfelelőst jóváhagyó határozatá-
ban a rendszeres fizetések közül kivieszi
a vármegyei főorvost, a tizenegy járásor-
vost, a gazdasági előadót, a kinek csak
fizetési pótlékot állapít meg, felhívja azon-
ban a vármegyét, hogy a pótléknak állan-
dó jellegű fedezetéről gondoskodják s az
1903 ik évi költségvetésbe állítsa bele. A
kórházi alkalmazottakra vonatkozólag a fi-
zetésfelelőst az ápolási díjak felemelésével
kapcsolatban nem hagyja jóvá, mert az
ápolási díjnak január elsejéig visszame-
nő emelése nagyon bonyodalmas volna. Et-
től függetlenül a felemelt fizetéseknek tíz
százalékos emelését, a melynek fedezetéül
a vármegye fél százalékos pótdótot vetett
ki, a miniszter már régebben szintén jó-
váhagyta, ennek azonban egyénekenkénti
megállapításával még előbb a júliusi köz-
gyűlés fog foglalkozni.

— **Kossuth-szobor Amerikában.** Az
amerikai magyarság Cleveland városában,
Amerika legnagyobb magyar telepén, me-
lyet ma már általánosan Kis-Magyaror-
szágnak neveznek, szobrot állít Kossuth
Lajosnak és azt ez évi szeptember 28 án
fogja leleplezni, egyúttal megünnepelve
Kossuth Lajos születésének századik és
nevezetes amerikai utjának ötvenedik év-
fordulóját. A Clevelandban székelő United
Magyar Societies Kossuth szobor bizottsá-
ga felhívást intézett Magyarországi várme-
gyéinek alispánjához, hogy vármegyéikből,
lehetőleg annak valamely történeti neve-
zetességű helyéről, egy kis zsák földet
küldjenek Tóth András szobrászhoz Deb-
recenbe, akinek nagy-szalontai Kosuth-
szobrát készítteteti el az amerikai bizott-
ság és aki az így összegyűjtött földet Cle-
velandba fogja szállíttatni, hogy a szobor a
szó szoros értelmében magyar földön emel-
kedjék.

— **Borászati és kereskedelmi kongressz-
sus Verseczen.** Magyarország bortermelői
sulyosan érzik a borok értékesítésének ne-
hezségét. Sulyos csapás, nagy baj az,
hogy borainkat értékesíteni nem tudjuk.
Ezen baj megszüntetése, a borértékesítés
akadályainak elhárítására fontos életkérdé-
se a honi bortermelésnek. Ezen kérdés
alapos és helyes megoldása pedig csak a
borkereskedelem közreműködésével lehet-
séges. Ez okból határozta el a verseczi
ipar és mezőgazdasági kiállítás rendező
bizottsága, hogy kapcsolatosan a borki-
állításal f. évi szeptember hó 7. és 8-án
borászati és borkereskedelmi kongressz-
zust rendez, melyen a szőlészetre vonat-
kozó szakkérdéseken kívül, elsősorban a
borértékesítés útjainak egyengetése és a
borkereskedelem föllendítése körül szük-
séges teendők fognak tárgyalatni; a bi-
zottság ezen kongresszus borkereskedelmi
részének szervezésével Molnár Lipót, a
„Magyar Borkereskedelem“ főszerkesztőjét

bizta meg. Ezen kongresszusra meghivatnak az ország összes bortermő vidékeinek nagyobb termelői, valamint az összes magyarországi és ausztriai borkereskedők is. Együtt lesznek tehát a termelők a borkereskedőkkel, hogy a kölcsönös kívánságok közvetlen meghallgatásával közösen állapítsák meg a hazai termékek gyors és jó értékesítésének érdekében szükséges teendőket. Fontos nemzetgazdasági kérdés megvitatása és a magyarországi borkereskedők országos szövetségének megalakulása lesz a kongresszus főfeladata, a miért is remélhető, hogy a termelők és kereskedők ezen együttes szaktanácskozmányának meg lesz a jó eredménye. Felhívjuk tehát vidékünk termelőit és kereskedőit, hogy ezen fontos kongresszuson minél számosabban részt vegyenek.

— **Németek magyar földön.** Mikor az alldeutsch igazgatók látogatása ellen felszólt a tavaszon a sajtó s a tervezett lázító körut elmaradt, a német tulzók lapjaiban a magyar vendégszeretet fölött is pálcát törtek elvakulásukban. Most egy nagy német társaságot fogadott Temesvár, s olyan vendégszeretettel, hogy német vendégeink híret vihették elvakított véreikhez a magyar vendégszeretethez. Temesvári tudósítónk jelenti: Szombaton este száz tagból álló német utitársaság érkezett ide. A temesvári Schlaraffia bankettet rendezet a tisztelőikre, melyen számos felköszöntő hangzott el a magyarokra és a magyar vendégszeretetre. A társaság, melyben több német és osztrák újságíró is van, ma megtekintette a várost és a gyártelepeket. Délután tovább utazott a társaság Baziásra, ahonnan külön hajón a vaskapu megtekintésére mennek. A társaság hétfőn Herkulesfürdőre érkezik, ahol két napig marad. De vajon mit keres Temesvárott a Schlaraffia? Nem lehetne, hogy a hazafias temesváriak magyar nevet adjanak e nagy társaságuknak?

— **Csendőrök kegyetlenkedése.** Szenzációs eset tartja izgalomban — mint tudósítónk írja — néhány nap óta Egres törvényszéki község lakosságát. Az eset nagyon hasonló ahhoz a két év előtt nagy port felvert mócsai emberkinzáshoz, mert itt is olyanról esik a szó. Az egresi csendőrről botrányos módon megkínzott öt egresi asszonyt a község házában. A hír szerint letépte ruháikat és meztelenre vetkőztetve agyba-főbe verték őket. Egy asszony a kiállott fájdalmak miatt ájultan esett össze. Az eset előzménye pedig az volt, hogy Fodor Eva, Constantin Anna és Lidi, Sztójkov Linka és Zorja Zsófia Csanád felé igyekeztek azon célból, hogy ott házi iparezikeiken tudjanak. Nagylak tájkán két csendőrből álló járőr feltartoztatta őket utcájukban és rájuk parancsoltak, hogy forduljanak vissza Egresre. Az asszonyok szót fogadtak és visszamentek a faluba. Alig értek haza, már is hivatták őket a község házára, a hol a csendőrszervező és Florea Pavlyomir nevű éjjeli őrmegvezető meztelenre vetkőztette őket és a hol érték, ott ütötték. Fodor Eva a kiállott ütések következtében elájult és összeesett. Az esetnek szemtanúja volt Tripa János községi jegyző felesége is és az futott vízért, hogy az elalélt leányt eszméletre terítsék. Az eset után néhány nappal a megkínzott asszonyok följelentették a csendőrt a szegedi parancsnokságnál, mely szigorú vizsgálatot rendelt el az ügyben. Adámossy Béla csendőrfőhadnagy, Molnár Károly tisztihelyettes és Tukacs Sándor hadbíró-százados rögtön kimentek a vizsgálat foganatosítására Egresre. Ott megállapították, hogy az asszonyok följelentése megfelel a valóságnak. A csendőrszervező azzal védekezik, hogy az asszonyok lopással voltak gyanúsítva s ő csupán vallatta őket. Az iratokat a vizsgáló bizottság nemsokára átteszi a szegedi kerületi csendőrpáncsnoksághoz.

— **Nagy betörés.** Nagy betöréses lopásról értesítenek bennünket Szerbecnyáról f. hó 1-ről. Szávin Zsivkó odaváló gazdálkodó lakását a délelőtti órákban míg ők a szántóföldeken jártak, feltörték és el-

vittek mintegy ötszáz korona készpénzt, nagymennyiségű ékszert és ruhaneműeket. Az ottani csendőrség a tettest Miloszávelyevics Szóvra csavargó személyében a ki betörésekért már többször volt elzárva és a kinél az ellopott holmik nagy részét megtalálták közre kerítette és bekísérte a nagy-kikindai kir. törvényszékhez.

Közgazdaság.

A vetések állása.

A földművelésügyi minisztériumhoz a gazdasági tudósítókól érkezett jelentések szerint a hűvös, nedves időjárás következtében egy kissé romlott a vetés, de távolról sem úgy, mint az utóbbi napok hírei után félni lehetett. A gazdasági tudósítók jelentése szerint június hó 20-án buza 40,804.100 métermázsra várható míg június 10-én 41,139.700 métermázsra. Látható, ebből, hogy a lefolyt tíz nap alatt mintegy 100.000 métermázsával romlott. A rozs jó formán alig változott; a várható, termés 12,920.900 métermázsra, míg tíz nappal előbb 12,955.200 métermázsra volt. Az árpa is javult valamelyest, a menyiben most 11,886.400 métermázsát remélnék, míg június 10-én 11,668.400 métermázsát. A zab hozamát 10,626.300 métermázsára becsülik, a multkor 10,657.100 métermázsára. A részletes jelentés a következő:

Az őszi buzavetés fejlődése csaknem mindenütt kedvező. Néhol panaszoknak ugyan a gazdák, hogy a sok eső ártott a virágzó buzának, de mivel a kalász többnyire elég szép nagy, sőt néhol igen nagy és a szemképződés jól halad, bár igen sok a dölt és összekuszált vetés, vagy általában mégis közepes és jó közepes termésre van kilátás. Az őszi több helyen rontani fogja a minőséget, az Alföldön pedig a torzsgomba pusztít, főleg Csongrád, Csanád és Arab vármegyékben. Legjobban áll a vetés a Duna jobbpartján, továbbá a Duna-Tisza közén és a Tisza-Maros szögén; az utóbbi helyeken kiveendők azok a részek, a hol a hűvös és esős idő miatt a torzsgomba föllépett és kárt okoz. Közepes fejlődést mutat a vetés a Duna balpartján és a Tisza két vidékén, kivéve az árvízkarosodott árterületeket és leggyöngébben, azaz alig közepes a Királyhágón tuli részekben és főleg ott, a hol az utóbbi abnormális időjárás, árvíz, vihar és jégeső elég sok kárt okozott. A számbeli adatok szerint az országban az összes buza-terület 5,877.378 katasztrális hold, a melyről ez idő szerint átlagban és katasztrális holdankint közel 7 métermázsra termés várható; vagyis a remélhető összes buza-termés, habár a kilátások némileg esőkentek, még mindig közel áll a 51 millió métermázsához. A gazdasági tudósítókól beérkezett termés átlagok alapján legjobb, azaz katasztrális holdankint legalább 7 métermázsra, részben azonban azonfölüli termés várható: Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Zala, Bács-Bodrog, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt Kiskun, Borsod, Békés, Hajdu, Temes, Torontál és Krassó vármegyében; katasztrális holdankint 6-7 métermázsra között remélhető: Bács, Hont, Liptó, Nógrád, Trencsén, Győr, Komárom-Vas, Csongrád, Abauj-Torna, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Bihar, Szabolcs, Szatmár, Szilág, Arad, Csanád Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Fogaras, Háromszék, Maros Torda és Széchenyi vármegyében; és végül katasztrális holdankint 6 métermázsán aluli tarmést ígér a vetés: Arva, Turóc, Zólyom, Máramaros, Ugocea, Beszterce-Naszód, Csik, Hunyad, Kisküküllő, Kolozs, Nagykovács, Szolnok Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyében.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:
Dr. KISS KÁROLY.

Kiadói-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15-

739 szám. végh. 1902

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-kikindai kir. járásbíró 1902 V. 523/1 számú végzése által D. Jaksits Vazul nkikindai ügyv. által képv. Bogdán Márkó nkikindai lakos javára ifj. Keller József mokriini lakos ellen 477 kor. 6 fill. tőke követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglat és 2190 kor. becsült 5 kocsi, 8 ló, 1 szélrosta, 2 eke taligával 1 szánkó és egyébből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak,

Mely árverésnek a 1902 V. 523/2 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Mokrinban alperes lakásán leendő eszközésére 1902-ik évi július hó 10 ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen — az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében — a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az 1881. évi LX. t.-cz. 111. §-a értelmében, kik az árverettni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás koráiban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírottál egy példányban írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Végre kötelesek bérebe vagy haszonbérbe adók az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéseig alulírottál bejelenteni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kikindán, 1902 évi június hó 25 napján.

Várnay Lajos.
kir. bir. végrehajtó.

729 szám. végh. 1902.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-kikindai kir. járásbíró 1902 V. 423/2 számú végzése által D. Jaksits Vazul nkikindai ügyvéd által képv. Tunity Száva javára Iszakovity Milan mokriini lakos 50 kor. tőke követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglat és 1370 kor. becsült különféle szobabutorok, és egyébből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 1902 V. 423/3 sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszínen vagyis mokrinban alperes lakásán leendő eszközésére 1902-ik évi július hó 10 ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen — az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében — a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az 1881. évi LX. t.-cz. 111. §-a értelmében, kik az árverettni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás koráiban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírottál egy példányban írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Végre kötelesek bérebe vagy haszonbérbe adók az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéseig alulírottál bejelenteni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kikindán, 1902 évi június hó 25 napján.

Várnay Lajos.
kir. bir. végrehajtó.